

JOHANNESBOTE RUNDBRIEF DES HEIMATWERKES DER KATHOLIKEN AUS DER FREIEN PRÄLATUR SCHNEIDEMÜHL (GRENZMARK POSEN– WESTPREUßEN), WEIHNACHTEN 70(2018)

Jubileuszowe wydanie czasopisma¹ dla osób związanych z wolną prałaturą w Pile rozpoczyna się od życzeń z okazji Bożego Narodzenia. Tradycyjnie pierwszym, który podejmuje się tego miłego obowiązku, jest ks. Bernard Klatt, prezes. Drugim, podobnie jak w ubiegłym roku, jest bp pomocniczy z Erfurtu dr Reinhard Hanke² – odpowiedzialny z ramienia episkopatu Niemiec za duszpasterstwo wypędzonych i przesiedlonych.

Obecny przewodniczący Heimatwerk katolików z wolnej prałatury w Pile podał kilka informacji na temat periodyku. Nawiązał najpierw do początku³ jego ukazywania się i roli, jaką spełniał przez te lata dla wdzięcznych odbiorców. Przypomniawszy, że tylko podczas II wojny światowej (od połowy maja 1941 r.) nie mógł się ukazywać z powodów gospodarczych związanych z wojną i rozporządzeń władz państwowych III Rzeszy. Christoph Maroscheck zakomunikował, że recenzowany numer jest ostatnim w tej formie ukazaniem się *Johannesbote*. Taką decyzję podjął zarząd. W 2019 r. ma się ukazać specjalne wydanie, które podsumuje dotychczasową działalność i będzie jednocześnie podziękowaniem wszystkim, którzy się angażowali w działalność wydawniczą. Od 2020 r. planuje się wydawanie jednego lub dwóch numerów pisma okólnego (*Rundbrief*) w znacznie krótszej formie, które będzie informowało o bieżących wydarzeniach. W tym celu planuje się założenie strony internetowej, która pozwoli czytelnikom pozostać w stałym kontakcie.

Kolejna informacja przewodniczącego dotyczy bogatych archiwaliów związanych z dotychczasową działalnością stowarzyszenia. Strona niemiecka gotowa jest przekazać bogate zbiory zainteresowanym archiwom w Polsce.

Czasopismo prowadziło regularną korespondencję z misjonarzami niemieckimi, informując o sytuacji Kościoła afrykańskiego czy południowoamerykańskiego. Tym razem ograniczono się tylko do podania informacji o śmierci zasłużonego jezuitę o. Clemensa Freyera. Jego ciekawa korespondencja niejednokrotnie gościła na łamach periodyku. Niezbędne projekty dla lokalnych społeczności cieszyły się szerokim zainteresowaniem wśród czytelników. O.C. Freyer regularnie dziękował za przekazane fundusze.

¹ *Johannesbote* ukazało się w 2018 r. na Zesłanie Ducha św. i Boże Narodzenie.

² Nazwa jego urzędu brzmi: Beauftragter der Deutschen Bischofskonferenz für die Vertrieben- und Aussiedlerseelsorge.

³ Pierwszy numer ukazał się 1 stycznia 1927 r. Był to wówczas tygodnik katolicki.

Mimo że struktury dawnych duszpasterstw zostały rozwiązane, 24 czerwca 2018 r. bp R. Hanke uroczystie wprowadził w urząd prezesa katolików gdańskich o. Dietharda Zilsa OP w głównym kościele w Düsseldorfie. Zakonnik ten ma nawiązać do postaci drugiego bpa gdańskiego Carla Marii Spleta, który – doświadczony przez polskich komunistów⁴ – otaczał opieką duszpasterską gdańskich katolików w Niemczech.

Na uwagę zasługuje artykuł o dwóch duchownych z rodziny Bogedain. Jeden – cysters – Zbigniew (1762–1830), drugi bp pomocniczy⁵ wrocławski – Bernhard (1810–1860), pochodzili z Wróblewa Głogowskiego. W dniach 16–17 czerwca 2018 r. odbyło się w Fuldzie doroczne spotkanie Bundeskulturtagung der Landsmanschaft Weichsel-Warthe. Tematem przewodnim stała się rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę. To wydarzenie umożliwiło powołanie do życia późniejszej pilskiej prałatury⁶. Wydaje się, że Niemcom wówczas trudno było zrezygnować z części zajętych w wyniku trzech zaborów obszarów dawnego państwa polskiego. Polska wracała na mapę Europy kosztem Niemiec. Pierwszą część czasopisma kończy modlitwa o wyniesienie na ołtarze Maxymiliana Kallera, biskupa warmińskiego, który wcześniej kierował pilską administracją jako ordynariusz, w randze prałata.

W drugiej części, zatytułowanej *Unfergessene Heimat (Niezapomniana Ojczyzna)*, redakcja poruszyła zagadnienia z przeszłości dotyczące trzech dekanatów: pilskiego, człuchowskiego i wałeckiego. Z perspektywy historycznej skrzatuskiego sanktuarium warte odnotowania są informacje Manfreda Falkenberga na temat dwóch ostatnich proboszczów niemieckich w Skrzatuszu, którzy kończą tam erę niemieckiego duszpasterstwa. Recenzowany numer uzupełniają jeszcze jubileuszowe wspomnienia, zaproszenia na doroczne spotkania oraz informacje na temat dostępnych publikacji związanych z byłą prałaturą pilską.

⁴ Został skazany na 8 lat więzienia. Jego administrowanie podczas wojny diecezją chełmińską było jednym z pretekstów dla polskich komunistów do zerwania konkordatu ze Stolicą Apostolską we wrześniu 1945 r.

⁵ Stolicą tytularną był Hebron.

⁶ Terytoria archidiecezji poznańskiej i diecezji chełmińskiej, które pozostały w granicach Niemiec, stanowiły późniejszą prałaturę.